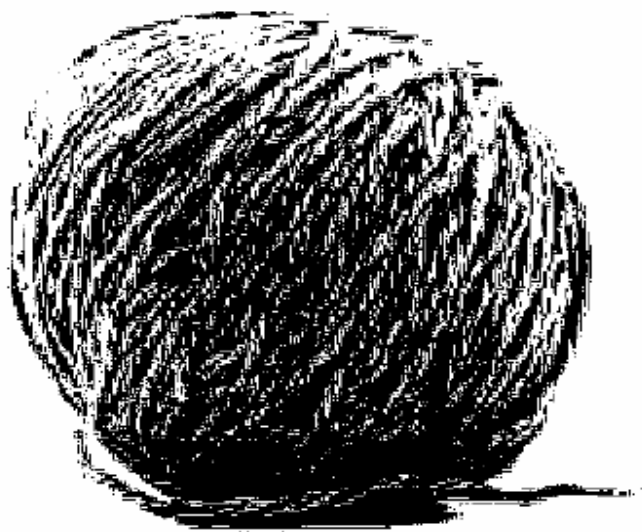

Activitat col·laborativa cursos 2013-2014

Seguim el fil

INTRODUCCIÓ

El Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL) se suma a la commemoració del centenari del poeta Joan Vinyoli (Barcelona 1914 - 1984) amb un seguit d'activitats que es porten a terme, durant tot l'any 2014, des dels 22 centres de normalització lingüística d'arreu del territori.

Per aquest motiu, el CNL d'Osona s'uneix a la celebració amb l'activitat col·laborativa i de curs que hem anomenat *Seguim el fil* i en la qual han participat tots els alumnes del Centre, des del nivell inicial fins al superior.

Seguim el fil ha tingut un doble objectiu. D'una banda, que els alumnes coneguin l'obra i la figura del poeta com a patrimoni cultural del país i, de l'altra, que treballin l'escriptura col·laborativa.

Durant els mesos de febrer, març, abril i maig els alumnes dels diferents grups i nivells del CNL d'Osona han elaborat conjuntament diversos textos, narracions i històries a partir de fragments d'alguns poemes de Vinyoli.

Aquí teniu la mostra del resultat final.

NIVELL INICIAL

Lectura del poema:

El vell i el mar

El mar és ple, però jo em passo dies
omplint-lo de mirada.

Cal saber-ho fer:

que mai no se n'adoni, com si no el tinguessis
i el seu saber-se dur i compacte, ric
com la balena, que tot d'una en surt
i que amb un cop de cua els pescadors afona.

No, que romangui llis, indiferent

a la teva enyorança, a la teva recança.

Ser vell de veritat vol dir saber estar sol.

Estalvia gemecs i fes mes ample el mar.

JOAN VINYOLI

Del recull *Domini màgic*, 1984

Grup d'incial – Vic (tarda)

Grup d'incial – Manlleu

Grup d'incial – Vic (matí)

NIVELL BÀSIC 1

Com era Joan Vinyoli

Joan Vinyoli

Físicament, Joan Vinyoli era un home alt i més aviat fort. Li agradava molt passejar per la platja sense camisa per veure i sentir l'olor del mar.

Tenia la cara grossa i més aviat quadrada. Tenia els cabells curts, llisos i negres. Portava patilles i un barret. Tenia el nas gros i llarg. Tenia la pell clara. No tenia els ulls ni grossos ni petits. Tenia la boca petita, amb els llavis primers. Tenia les celles gruixudes i el coll curt i ample. Portava una camisa blanca.

Era una persona molt intel·ligent, també treballadora i optimista. Amb la seva dona era afectuós i amb els amics era discret. Era un home pacient, i per això va obtenir molts èxits literaris. Durant la guerra va escriure el seu primer llibre, perquè era optimista a pesar de les circumstàncies.

Als matins, li agradava molt escriure i llegir. Al migdia feia esport. Als vespres, sovint parlava per telèfon amb la família i els amics. A les nits, li agradava jugar a cartes o tocar el piano.

A la primavera li agradava caminar per la muntanya. A l'estiu, els caps de setmana li agradava anar a la platja i nedar. Era un home molt actiu.

-
- Grup de bàsic 1 – Vic (matí)
 - Grup de bàsic 1 – Vic (vespre)
 - Grup de bàsic 1 – Vic (tarda)
 - Grup de bàsic 1 – Vic (tarda)

NIVELL BÀSIC 2

Biografia de Joan Vinyoli

Joan Vinyoli va néixer a Barcelona el 3 de juliol de 1914.

El 2 d'abril de 1919 va néixer la seva germana Carme, i un mes i mig després va morir, als 39 anys, el seu pare.

La seva infantesa va estar marcada pels problemes econòmics que tenia la família i pels bons estius que passava a Santa Coloma de Farners.

El 1922 va començar a estudiar a l'escola dels Jesuïtes del carrer Casp, a Barcelona.

Quan tenia 13 anys va guanyar la Viola d'Or en els Jocs Florals que es van celebrar a Santa Coloma de Farners.

Als 16 anys va començar a treballar en una editorial, fins als 49 anys que es va jubilar.

L'estiu de 1931 va fer un curset de català a Santa Coloma de Farners, i al cap de dos anys va començar els seus estudis de batxillerat.

Va començar a estiuejar a Santa Coloma perquè un amic del seu pare els va oferir la casa. Allà va descobrir-hi la natura i la poesia.

El paisatge i l'entorn natural de Santa Coloma deixen una empremta molt important en els seus poemes: el riu, els arbres, les sortides amb els amics, el so de les destrals dels llenyataires, el tennis, el ping-pong...són alguns dels elements que apareixen a la seva poesia.

Dos anys abans de morir, Vinyoli encara guardava un record ben viu de la seva estada a Santa Coloma de Farners. Els estius passats a Santa Coloma són recordats amb nostàlgia. A vegades són records concrets, com ara les arrossades o els passeigs. Això ho podem veure exemplificat en el poema següent :

TEMPS

"Torna'm, ah, torna'm
als anys de la noiesa,
amb els amics
a la riera, amb els passeigs
i les pistes de tenis
i el ping-pong.
No. No.
Torna'm a la furiosa
passió que de mi va fer un altre.
Ja no seré mai més el noi
que feia jocs.
I me n'alegro."

Joan Vinyoli va arribar a Begur l'agost de 1954 amb la seva família per estiuejar i des de llavors va repetir cada any fins a l'any 1978.

Va quedar impressionat per aquest poble: per la seva olor i el seu paisatge. Tot l'inspirava, el mar, el castell, la tramuntana, els pescadors, l'arbre que deixa el bosc cridat pel mar, el cel, les nits...

Li agradava escriure en una taula del bar Frígola, apartat de la seva colla d'amics. Escrivia en uns folis que sempre portava en una carpeta de gomes.

De Begur va dir en Joan Vinyoli "era el lloc important i definitiu com a centre de les meves experiències de tot ordre, poètic i vital".

Després d'una llarga malaltia va morir a Barcelona el 30 de novembre de 1984.

L'obra poètica de Joan Vinyoli, influïda per Carles Riba, Holderlin, R.M. Rilke o Shakespeare, té més de 500 poemes distribuïts en 17 llibres.

Els temes recurrents de la poesia de Vinyoli són l'amor, el pas del temps i el record. En l'etapa de maduresa, la meditació de Vinyoli, més que sobre la mort, és sobre la mutabilitat: com que tot passa, es perd i s'enfonsa en el record.

Durant la seva trajectòria com a poeta, que va de 1937 a 1984, Joan Vinyoli va rebre diversos premis de crítica de poesia i també la Creu de Sant Jordi, entre altres.

Grup de bàsic 2 – Vic (matí)
Grup de bàsic 2 – Vic (tarda)
Grup de bàsic 2 – Vic (tarda)
Grup de bàsic 2 – Manlleu

NIVELL BÀSIC 3

Perfectament recordo

Perfectament recordo que venies
pel carrer de la mar, amb foc als ulls,
quan em veieres en el fosc on t'esperava.

...

JOAN VINYOLI

Del recull *Vent d'Aram*, 1976

La primera vegada

Perfectament recordo aquell estiu. Llavors, jo tenia 15 anys. Era un dia de molta calor i vaig anar al riu a banyar-me. Anava en bicicleta quan vaig xocar amb un noi. Quin espant! Afortunadament no li vaig fer mal. Es deia Daniel, i amb ell veuria el mar per primera vegada.

En Daniel tenia 18 anys i estudiava a la universitat. Ell anava al mar per concentrar-se en els estudis i per trobar tranquil•litat. Mentre tiràvem pedres al mar, xerràvem de les nostres vides i del futur. M'agradava el seu caràcter i la seva manera de pensar. Teníem coses en comú. A ell també li agradava llegir i viatjar. Mai oblidaré aquell estiu. Va ser fantàstic i vaig fer una amistat fidel.

L'estiu s'acabava i el dia s'escurçava. Era l'última vegada que ens vàiem i el temps era massa curt per tot el que volíem viure. En les nostres darreres converses recordàvem els moments viscuts. Estàvem tristos, però alhora il•lusionats fent plans per retrobar-nos. Ja era de nit i durant un moment ens vam quedar muts, en silenci, només escoltant el batec dels nostres cors, i ens vam mirar com si fóssim uns altres, ja per sempre units.

Grup de bàsic 3 – Vic
Grup de bàsic 3 – Manlleu
Grup de bàsic 3 – Torelló

NIVELL ELEMENTAL

El campanar

Sovint, sovint, com per la dreta escala
d'un campanar, fosca i en runes,
pujo cercant la inaccessible llum;
ple de fatiga dono voltes,
palpant els murs en la tenebra espessa,
graó rere graó.

...

JOAN VINYOLI

Del recull *Les hores retrobades*, 1951

Sovint, sovint

De temps en temps enyoro la meva infància quan corria pels camps de la meva terra i gaudia del cant dels ocells. Encara recordo quan anava a banyar-me al riu que estava a prop de casa meva. Penso quan jugava a futbol amb els meus amics i després berenàvem tots junts. **Sovint, sovint**, em vénen tots aquests records al cap, em fan bategar el cor i m'omplen de felicitat, però ara que m'he fet gran m'he adonat que tot ha canviat molt...

Ara els meus amics ja no hi són. El riu on jugàvem ja no existeix. Al camp de futbol només hi ha ciment, ferro i vidre. M'he adonat que la vida no és tan fàcil. Ara em bellugo però no com abans, sobrevisc però no visc. **Sovint, sovint**, recordo la meva infantesa. El temps passa i he d'acceptar els nous reptes. M'he traçat un camí i el seguiré...

Ara, com que ja tinc 30 anys, ha arribat el moment de pensar en el futur. He pensat en tu i en com serà la teva infància. He imaginat un món ideal i especial per a tu, com el que jo tenia. El teu riure, tan innocent, corrent lliurement... **Sovint, sovint**, penso en tu. Ets el meu present i el meu futur. Espero que la teva infantesa sigui tan feliç i meravellosa com la meva, fill...

Sí, fill meu, espero tot això! I espero saber ajudar-te a fer-te gran i a ensenyar-te a triar el bon camí. A protegir-te d'aquells problemes i mals que la vida sempre ens té reservats. Això és el que em diu ara, en aquests moments, el meu cor. Però, de ben segur que **sovint, sovint** la raó em dirà que t'hauré de deixar lliure, que hauràs de viure la teva pròpia vida, que **de temps en temps** t'equivocaràs, que potser marxaràs, que...

Espero, fill estimat, ensenyar-te a gaudir de les petites coses de la vida! En definitiva, moltes vegades, les més importants!

El temps passa molt de pressa. Ara ja sóc vell i he recorregut el meu camí. Em sento feliç com en la meva infància. He donat valors, he donat esperança, he donat amor... Sovint, sovint, penso... que malgrat tot he pogut sobreviure i viure com un home lliure!

Grup de nivell elemental 3 – Torelló
Grup de nivell elemental 3 – Vic (matí)
Grup de nivell elemental 3 – Vic (vespre)
Grup de nivell elemental 1 – Vic (vespre)
Grup de nivell elemental 1 – Vic (matí)

NIVELL INTERMEDI

Sunt lacrimae rerum

A Tamariu, a casa en Pere Patxei, encomana un cremat, beurem a poc a poc a l'hora que la mar s'agrisa.

Ploren les coses, plora el temps,
plora la vida no viscuda,
plora també la vida que hem viscut.
Sunt lacrimae rerum.

JOAN VINYOLI

Del recull *Tot és ara i res*, 1970

Les idees perduren

A Tamariu, a casa en Pere Patxei, encomana un cremat, beurem a poc a poc a l'hora que la mar s'agrisa. Recordarem històries de la nostra joventut. I recordarem, sobretot, aquell temps de somnis i d'aquell incipient moviment literari de lluita, que havíem creat amb l'objectiu de canviar el món. Quina aventura! Quina força de joventut que, completament convençuda, creia que unes quantes idees serien el germen que configuraria una nova forma d'entendre l'ésser i la humanitat! Volíem dotar aquelles paraules de contingut, que poguessin ser enteses per tothom, des d'una perspectiva més a prop del cor i de la realitat.

A casa d'en Pere Patxei el temps ja no té mesura, ja no s'encomana un cremat ni es beu a poc a poc a l'hora que la mar s'agrisa. Neix un nou dia a la platja de Tamariu; comencen a arribar les barquetes dels pescadors per descarregar la pesca de la nit. Ara recordem anys de lluita, de nits actives, corrent com la marinada en els carrerons de les viles de pescadors. El tocadiscs fa silenci mentre el bastó de mànec de plata d'en Pere fa un toc al terra de fusta tot ajudant-lo a aixecar-se per canviar de vinil. En Pere es gira amb els ulls enllagrimats i amb el somriure de murri i entre les mans un pot d'esprai verd àcid. En Geroni és el primer de posar-se dempeus, llavors els altres.

Tothom s'atura davant de la finestra, contemplant el dia que comença. Estan preparats per lluitar d'una nova manera. Ja no tenen la mateixa força física d'antany, però encara tenen les seves idees ben clares i una fortalesa mental inigualable. La passió per canviar el món és el que els dona força a cadascú;

les històries antigues i les futures finalment s'ajunten en el present i marquen l'inici d'una nova història. És el moment de començar l'acció. A la llunyania s'escolten les campanes de la plaça...

En la llunyania s'escolten les campanes de la plaça i comencen a córrer veus que el Pere Patxei s'ha mort. Llavors, tot el poble s'ajunta per recordar-lo i decideix passar a l'acció per fer realitat el somni de canviar el món.

Potser hauríem de tornar als costums d'abans. Ara vivim massa intensament i no tenim temps ni de seure una estona per fer tertúlia, ni d'encomanar un cremat, ni de beure'ns-el a poc a poc a l'hora que la mar s'agrisa.

Grup de nivell intermedi 1 – Manlleu
Grup de nivell intermedi 3 – Torelló
Grup de nivell intermedi 2 – Vic
Grup de nivell intermedi 3 – Vic

NIVELL SUFICIÈNCIA

D'una terra (VI)

**És ara, quan la tarda va fonent-se,
que penso en aquell sol de quan jo era infant,**
i veig la clara vall plena de boira
i al fons la llisa mar blavosa i gran.
...

JOAN VINYOLI
Del recull *De vida i somni*, 1948

La solitud d'un vell pescador

És ara quan la tarda va fonent-se que penso en aquell sol de quan jo era infant i, mirant com es ponía, contemplava el retorn de les barques de pesca al port de Voramar.

Com cada estiu, l'àvia Caterina m'esperava a l'andana, riallera i enèrgica, amb el sis-cents que acabava d'estrenar. M'abraçava amb força i deia: "Ai, Quimet, com has crescut". Ho deia amb la il·lusió que deixés de ser tan escanyolit.

Als matins vagarejava pel port i sempre volia ajudar -més aviat destorbava- en Pere, un pescador amb una barba blanca que li emmarcava la cara, però que no amagava la cicatriu profunda de la galta dreta. Tenia un tarannà sorrut i solitari i quan els grans en parlaven, si t'hi acostaves, callaven...

La meva curiositat pel seu passat cada vegada anava creixent i em tenia més i més intrigat. Mai havia gosat demanar-li, però mentre l'ajudava amb les xarxes, sovint pensava i imaginava històries de mar i de dones, on en Pere era el protagonista.

Fins que un dia vaig tenir la valentia i vaig fer el cor fort de demanar-li com s'havia fet la cicatriu, esperant que em revelés aquell misteri que em tenia tan capficat. Per un moment, es va quedar palplantat i amb una mirada gèlida em va dir: "Fuig d'aquí, cony de vailet! No n'has de fotre res!"

Aquella resposta tan freda i contundent em va entristir, però alhora enfortia el meu desig de descobrir el misteri. Dins meu creixien l'angoixa i el neguit, i em sentia incapaç d'asserenar-me perquè no en tenia la resposta.

Passats uns dies, vaig parlar amb l'àvia Caterina, amb la intenció de treure'n l'entrellat. Se li van negar els ulls i amb un nus a la gola em va confessar que ella mateixa era la causant de tot.

Em va explicar que una nit, quan ja dormia, va sentir un soroll a la cuina. Els gossos bordaven i, molt espantada, es va llevar. A la paret del passadís hi havia eines penjades. Va agafar unes tisores. De sobte, es va trobar una ombra al davant i, sense saber qui era, les hi va clavar.

Vaig quedar astorat! No m'esperava aquesta resposta: l'avia Caterina, la responsable de la cicatriu! Ara entenia l'actitud d'en Pere.

Però en lloc de quedar satisfet amb la informació, la meva curiositat va anar en augment, què hi feia en Pere a casa de l'àvia? Ella no me'n va voler dir res, eren coses del passat i recordar-ho li feia mal.

Volia saber què va passar de totes totes, i cap a en Pere em vaig dirigir. El sol ja començava a estar a la posta i hi havia una llum especia. Al fons vaig divisar el vell pescador, feinejant com sempre, no parava mai!

Em vaig acostar sigil·losament, no volia que m'enviés un envit i em fes fora: "Pere, l'àvia m'ha explicat la causa de la teva cicatriu!", ho vaig dir ràpid i baixet, però em vaig apartar de sobte en veure la seva cara. Vaig quedar glaçat, el seu nas es va inflar, les orelles eren vermelles i els ulls li brillaven per la ràbia continguda, estava realment empipat!: "Doncs si ja ho saps, què carai hi fas aquí? Fuig, carai de vailet! No m'emprenyis o rebràs!".

Vaig fugir com un "llamp serè", malgrat que no em donava per satisfet. Vaig tornar amb l'àvia Caterina i li vaig comentar el que havia passat. Com que em coneixia va pensar que no deixaria d'insistir, perillava la meva integritat física i m'ho va explicar: "En Pere venia a declarar-me el seu amor, i es va decidir un dia a la nit! Abans era un home atractiu i trempat, es feia amb tothom, però arran d'aquell fet es va tornar esquerp i solitari". A l'àvia li

sabia molt de greu, era un fet que li pesava, ella era la responsable del caràcter i del físic actual d'en Pere, però ho va fer per protegir-se, en cap moment li volia fer mal.

Una història trista, vaig pensar. Ara veig en Pere amb millors ulls, intentaré fer-me amic seu per retrobar el caràcter alegre de la seva joventut. Al cap i a la fi, si tot hagués sortit bé, podria haver estat el meu avi.

Grup de nivell de suficiència 1 – Vic (vespre)

Grup de nivell de suficiència 1 – Vic (matí)

Grup de nivell de suficiència 3 – Vic (vespre)

Grup de nivell de suficiència 3 – Manlleu

NIVELL SUPERIOR

Feina de vell (Del recull *A hores petites*, 1981)

**En fer-se fosc, foraviler, passejo,
cercant allò que mai no trobaré.**

Travo paraules amb dolor i records
de goigs viscuts. Famèlics gats acuden
a devorar-me. Somnis, heu fugit.

...

El miratge més dolç

El En fer-se fosc, foraviler, passejo, cercant allò que mai no trobaré.

M'aturo a cada contrada buscant-me a mi mateix. En una sola direcció camino inquiet, sense resposta. No afluixo el pas fins que trobo un petit racó on hi ha un desconegut assegut sota els arbres que em mira somrient. Em sorprèn la seva mirada càlida i propera.

M'hi acosto, el saludo i li pregunto d'on prové. Passen uns segons fins que m'assenyala la muntanya més llunyana. Sense obrir boca, es treu un paper arrugat de la butxaca i me'l dóna. L'agafo.

Una bella cal·ligrafia emplena aquell tros de paper que traspua sentiments. Dolces paraules, de musicalitat amarades, toquen el meu fibló, i llisca una llàgrima per la meva galta. Rellegeixo el text altra vegada, s'entrecreuen les nostres mirades i se'ns agermanen les ànimes.

Aquell home de terres llunyanes, tot ell era poesia. Trec un vell llibre del meu sarró i el llegeixo en veu alta:

Et penso i sé que em penses.

T'hi sé i sé que m'hi saps.

Et cerco i sé que et trobaré.

El silenci rebleix el moment i sense paraules ens fusionem en una sentida abraçada.

Et cerco i sé que et trobaré. Torno a mirar aquell home mentre el cor em batega ràpidament i tot de records em vénen al cap. No sé si aquesta persona que estic veient és real o un miratge, no puc assimilar tantes sensacions, no sé si el que veig i el que sento és real, però em deixo endur per aquestes emocions i permeto que els records flueixin.

Recordo perfectament les tardes d'estiu jugant al bosc. Allà el temps s'aturava i només existíem ell i jo: fèiem cabanyes, ens convertíem en exploradors, anàvem a buscar animalons, fèiem camins secrets..., i totes aquelles coses tan fantàstiques que caben a la imaginació dels infants. Ens havíem criat junts,

haviem crescut junts, ens consideràvem com germans..., però aquell núvol de felicitat es va desfer.

Recordo amb molta exactitud tots els detalls del dia que ell i la seva família van marxar; va ser una tarda grisa i plujosa. Ell i jo ja érem adolescents i tornàvem de l'institut. Com cada tarda teníem previst quedar-nos a casa seva per fer els deures i després poder escriure poesia: ens fascinaven els poemes. Però aquell dia quan vam arribar vam trobar la casa oberta de bat a bat i la seva família l'esperava per marxar. No van donar cap explicació.

Mai he pogut saber-ne els motius, només sé que aquell dia van marxar i no van tornar. Les primeres nits, els plors s'apoderaven de l'habitació i pel meu cap només hi passaven aquelles tres últimes frases que el dia abans que marxessin havíem escrit junts:

Et penso i sé que em penses

T'hi sé i sé que m'hi saps

Mentre els versos s'esvaïen i, de mica en mica, desapareixien de la meva ment per portar-me de nou a la realitat, vaig alçar la mirada i vaig veure que aquell desconegut era allò que **mai no trobaria, mentre, en fer-se fosc, passejava**. Així va ser com els meus ulls van deixar de veure'l malgrat que la meva pell no podia deixar de sentir-lo.

És hora ja de tornar a casa, de deixar de passejar com un foraviler i d'anar a perseguir els somnis que han fugit. Avui, prenc amb determinació un nou camí per passejar-hi a l'alba, prop del poble i per cercar allò que vull trobar: aquell nen fet home que em dedicava versos que em fonien l'ànima.

Certament, tot i pensar que res no trobaria en el meu caminar, el destí m'ha capgirat els plans i m'ha recordat el que més anhelo. Així doncs, me'n vaig a buscar els sentiments que vaig deixar en aquell nen:

Et penso i sé que em penses.

T'hi sé i sé que m'hi saps.

Et cerco i sé que et trobaré.

Sí, et cerco i sé que et trobaré!

Grups de nivell superior – Manlleu / Vic